

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת ערובין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיו.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות



כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובכ"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ד מי שהוציאוהו

גמ' מא : - מה.

בשוגג חוץ לתחום - ד"א, במוקף מחיצות - ר"ג וראב"ע - מהלך כולו
ר' יהושע ור"ע - ד"א [גזרי דיר אטו בקעה; לא שבת במחיצות מבעו"י (ולר"נ זריקה בכולו מותר)]

בשוגג יצא ובשוגג חזר - כאלו לא יצא
נהרדעי - וכן חזרת הצורך לנקביו (לרש"י רבה חולק [הפסיד שביתתו])

רב - הל' כר"ג

שמואל - דוקא בספינה [רבה - בשעמדה - שבת במחיצות מבעו"י,
ר' זירא - במהלכת - רש"י - 1) חוץ לתחום אין לו קנין ד"א - תמיד קופצת יותר מד"א. 2) כשמהלך אחורה הוא
תמיד בד"א. 3) כשעוקר רגלו, ספינה מוציאו מד"א = הוציאוהו נכרים עוד פעם].

חנניא - ר' יהושע - הל' כר"ג בספינה מהלכת (רש"י) דלא מחמירין אולי עמדה,
הל' כר"ע בעמדה ובדיר

פירות חוץ לתחום - ת"ק - בשוגג מותר במזיד אסור
ר' נחמיה - בשוגג אסור

וחזרו למקומן - ר"פ ות"ק - אפי' במזיד מותר [אנוסין נינהו]
ר' נחמי' וראב"י - דוקא שוגג מותר [לרש"י - תרתי להתירא]

שָׁבַת בבקעה והקיפוה נכרים בשבת -

ר"נ - שמואל - יש לו אלפים להילוך [רש"י - לא באויר מחיצות מבעו"י, הקילו רק למי שאין לו אלפים, לנאנס;
לשון א' ברש"י - כר' יהושע - ולר"ג מהלך כולו], לטלטל אלפים, לזריקה יותר
רב הונא, ר' חייא בר רב - לטלטול ד"א [כנפרצה למקום האסור]
לזריקה אסור [שמא ימשך אחר חפצו, תוך אלפים אסור אטו טלטול (רש"י - במקום שהילוך מותר)]
ע"י משיכה (לרש"י - הפקר) אל תוך אלפים מותר
בגבול אלפים יש פי תקרה מותר (רש"י - היכר) [אין שמא ימשך]

ספק אם יש איסור תחומין למעלה מי' בלי רחב ד"ט [רש"י - לא ניחא להילוך]

חיישינן שמא בא בן דוד רש"י מאתמול (רש"י - לב"ד הגדול)

לר"ג אפשר להכנס לתחום ע"י מחיצה של בנ"א שלא לדעתם

לרבנן דר"א דמוסיפין על אוהל עראי - מותר להעמיד בהמה, כלים לדופן רביעית של סוכה, ואדם שלא
מדעתו לדופן ג' [רש"י - אין דרך בנין]

יוצא ברשות וכבר נעשה מעשה - יש לו אלפים,

לרב שימי בר חייא - אם תחומו מובלע, כאלו לא יצא (רש"י ל"ק - כבתחלה; ל"ב - לרבה כבתחלה, לרב שימי
יש לו ב' תחומין)

ורבה חולק [הבלעת תחומין לאו מילתא (חוץ: משבת באויר ב' השביתות מבעו"י, מר"א (רש"י - אפי'
דבוקות מותר)]

יוצאין להציל - חוזר למקומו עם כלי זיין, ואפי' יותר מאלפים בלהציל מאויב - לרנב"י כשנצחו הגוים
עיר הסמוכה לגבול ישראל, יוצאין בכלי זיין בשבת אפי' על עסקי ממון.

רש"י מב: - מד.

רב הונא - כלתה מדה בחצי חצר - לרש"י - מותר בהילוך לבד
פי' אחר - אף בטלטול [לא "נפרצה" - מבעו"י הוי חצר א' שמותר לשאר בנ"א]

לרש"י - מן הצד לא שייך איסור בנין אהל (ראיה מנפל גודא)
הו"א לר"מ מותר להעמיד דופן פסול - לרש"י - הו"א דקסבר עושין אהל "עראי"

גמ' מה. - מח.

חשכה בדרך ולא כוון לשבות בעיר - ר"מ - שביתתו במקומו.
ר"י - כאנשי העיר (לרש"י - אפי' נתכוין למקומו בטעות)

ישן בדרך -

ר' יוחנן בן נורי - אלפים [(הו"א הואיל וניעור קנה), חפצי הפקר קונין שביתה]
חכמים - ד"א לאדם, לכלי הפקר כרגלי הזוכה [הפקר לא קונין שביתה]
הל' כריב"נ באדם [הואיל] ולא בכלים [לקולא כחכמים]

לריב"נ אין שביתת מים בעננים [אין שביתה למעלה מ', מים בעבים ובאוקיינוס נייד]

הל' כמיקל בעירוב (לרש"י - בכל משפטיו) - חידוש: אפי' יחיד במקום רבים, אפילו בתחומין, אפי' בתחלת עירוב (לא רק בשירי)

ר' יעקב ור' זריקא - הל' כר"ע, כרבי.

הל' כר' יוסי במקום רבים

מחלוקת אי הלכה (לרש"י - למעשה - לרבים), מטין (לרש"י - מורין ליחיד ולא לרבים), נראין (לרש"י - כמותו, לא מהדרינן עובדא).

ר' יוחנן - הל' כ - 1) ר' יוסי 2) ר"י 3) ר"ש ור"מ ספק, חוץ מאיתמר בפירוש.
ורב חולק על כללים אלו.

חפצי נכרים - לריב"נ קונים שביתה

לחכמים - שמואל - אין קונין, ר' יוחנן - קונין [אטו בעלים דישראל]

ר' חייא לריב"נ - מים בגבול ב' תחומין צריך מחיצה של ברזל שלא יעברו המים
(לרש"י - מים הפקר בתחום כאנשי העיר)
ר' יוסי בר"ח - מחיצת קנים [הקילו במים]

ד"א [כ"תחתיו"]:

ת"ק - ד' לכל צד - רבא - להילוך, אבל לטלטל בורר ד"א
ר"א - ב' אמות, ר"י - בורר ד"א א'.

ר"מ - ד"א גדולות [ג' + פישוט ידים ורגלים], ר"י - מצומצמות [ג' + חפץ למטה ולמעלה]
ר"פ - אמות כפי האדם, וננס בידיו ב' טפחים.

רש"י מה: - מז:

משנה - רש"י - אסור לטלטל חפצו לחוץ מד"א של מקום עירובו או שהקנו לו
[חפציו כרגליו, שוינהו ד"א שלו (ולא אלפים שלו) כרה"י]

"כרגלי כל אדם" = כרגלי הממלא - רש"י ביצה לט. - רק למ"ד יש ברירה להחמיר

נייד כרגלי כל אדם - לרש"י ביצה - לא קנו שביתה כלל אפי' דיחיד - אפי' לזוכה

שלא לשכוח תורת עירוב מתינוקות - רש"י - עיקר עירוב בתחומין,
רש"י פ: - כשיש שיתוף - הלכך מקילין בשירי

כלים שבעליהם בעיר אחרת - משמעות רש"י דיש להם אלפים כשהם תוך תחום עיר זו.

בא מחוץ לתחום - כולה כד"א דוקא במוקפת מחיצות

גמ' מח. - מט.

ג' חצירות ועירבו חיצונות עם האמצעית -

ר"ש - החיצוניות אסורין זע"ז

רב יהודה - עירובין מונחין בחיצוניות [גילוי דעת שחיצוניות לא נחא בהדין], רב ששת - בתוך ב' בתים באמצעות (אמצעות מותרת [אין דירורין להחמיר])
ר"י, חכמים - רב - לרש"י - תמיד הן מותרין עמה ואמצעות אסורה עמה
[רש"י - ב' דירורין לא יהבינן לה - כנמשכה לצד א' ואוסרתה בשני]
שמואל - שלשתן אסורות [גזרו בהרבה דירורין - אתי להחליף]
ל"ב דרש"י (עיקר) - ר"ש כחכמים דרב.

שמואל - חצר בין ב' מבואות ורגילה עם שניהם - רק מותרת כשעירבה עם א' [לרש"י - א"א ב' דירורין כר"ש]
(עירבה עם שניהם לרש"י - היא עמהם והם עמה אסורין וכל מבוי בפנ"ע מותרת; לרב, לרבה עא.
לר"ש - אף עירב עם שניהם מותרת)
רגילה עם א' - אוסרתה א"כ עירבה עם שאינה רגילה, עירב הרגילה ולא השאינה רגילה ולא היא
[דוחין - מדת סדום]

מקפיד על אכילת עירובו - שמואל - פסול ["עירוב" שמו], ר' חנינא - כשר
לב"ה - עירוב בב' כלים כשר - שמואל - דוקא דמילא כלי ואיתר אבל לא חולק ["עירוב"], לא בב' בתים.
שמואל - בית שמניחין בו עירוב א"צ ליתן פת [כולהו דיירי הכא]
שמואל - עירוב משום קנין (לרש"י - מקנה בעה"ב להם רשותו וכולם משעובדת לרשותם זו)
רבה, להל' - משום דירה (רש"י - כל החצר מיוחדת לבית זה)
נ"מ - קנין סודר, אוכל פחות מש"פ, לרש"י - שליחות קטן גמור.

גמ' מט : - נב :

חשכה לו - "שביתתי תחת אילן" -

רב - לא יזוז [רש"י - עקר דעתו מכאן, לא סיים שם; א"א תחתיו כאן וכאן, לכן אפי' בבת אחת אינן]
חוץ מאילן פחות מי"ב לאביי, מח' אמות לרב הונא בדר"י [ממ"נ שביתתו בד"א לאביי, באמה
אמצעות לרהבדר"י]
שמואל - אלפים מאילן לחומרא (ל"ב דרש"י קנה ב' מקומות לחומרא - מרגליו ומאילן)

רבה - כל שאינו בזאח"ז אפי' בב"א אינו
חוץ : ממרבה במעשר [איתיה לחצאין (לרש"י - על כל גרגר חל מעשר)], מעשר בהמה [איתיה בזאח"ז
בטעות (8, 9, 10, 10)],
לחזקיה חלת תודה [כוונתו לאחריות]

"שביתתו במקום מסוים" (מחיצות ומד"א עד סאתיים, סיים ד"א) הולך כולו ועוד אלפים - רבא - כשיכול
לרוץ שם קודם שתחשך.

האינו מכיר יכול למסור שביתתו למכיר (רש"י - אומר שביתתי עמך)

ד"א [שבו איש תחתיו], אלפים [אל יצא איש ממקומו - ניסה - גבול - חוץ - ג"ש למגרש]

ר' חנינא בן אנטיגנוס - אלפים עגולות [זה יהיה לכם מגרשי - ואין פיאות לשבת]
חכמים - מרובעות [רב חנניה - כזה כל שובתי שבת - פיאות] וכן העברת ד"א
(לרש"י - תמיד שיעור אלכסון), וכן עמוד י' x ד"ט (לרש"י - שיש בו אלכסון)

מערב ברגליו - ר"נ, להל' - "במקומי" - ר"מ - דוקא עני (בדרך (רש"י - ואין עמו פת))
ר"י - אף עשיר (בביתו) [מח' אם עיקר עירוב בפת או ברגל]
"במקום פלוני" - לכו"ע רק לעני הקילו.

רב חסדא - "במקומי" לכו"ע אף עשיר [עיקר עירוב ברגל], "במקום פלוני" מח' ר"מ ור"י.

ספק לרמי ב"ח אם עירב בפת יש לו ד"א. רבא - כן. שמואל - בעיר חריבה לא.

החזיק בדרך לביתו השני (רבה לריכר"י אפי' אמר לצאת) והחזירו חבירו משום צינה דינו כעני :

ל"ק דרש"י - (לרב יוסף לר"י אפי' חזר מעצמו) לר"י אפי' לא אמר "שביתתי במקום פלוני" כאלו אמר.
ר"מ - בלי אמירה - ספק - כחמר גמל.
ל"ב דרש"י - לרבה לכו"ע בעי אמירה "שביתתי שם", לרב יוסף - לר"י צריך, לריבר"י א"צ. שיטת ר"מ -
כה"ג "עשיר" - ואמירתו רק מפסידו צד א'.

יצא חוץ לתחום במזיד, לא יכנס - ת"ק - אפי' אמה א' (חוץ מיצא למצוה ומובלע תחומו (גמ' מה.))
אפי' רגל א' [רגלך כתיב], אחרים - בתר רוב גופו [רגליך קרי]
ר"א - ג' אמות [בפחות - תחומו ב' אמות לכל צד, ומיבלען בתחומו]

חשכה עליו מחוץ לסימן התחום לר"ש יכנס, דסימן מוכנס משום טועי המדה
(רש"י - שאין מכירין הסי', ט"ו אמה מיעוט מקום אחיזת החבל)

רש"י נ. - נב:

שני בהמות יצאו בב"א - "עשירי" - שניהם צריכים תנופת חזה ושוק וסמיכה בלא ברכה, ונסכים על תנאי,
רש"י כת"י - שניהם ירעו (שינוי מתנות דם) ויחלל שלמים בתנאי.

החזיק בדרך לביתו השני - ע"מ להגיע שם לפני שבת.

רבה - לכו"ע צריך לומר - ל"ק דרש"י - חבירו "לין פה" ולא מעצמו, ל"ב - "שביתתי שם"
רב יוסף - לכו"ע צריך החזיק בדרך ולא רק רצון לצאת.